

УДК 793.3+389

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/65-2-16>

Ярослав САПЕГО,

orcid.org/0000-0002-1702-9657

аспірант кафедри режисури та хореографії

Львівського національного університету імені Івана Франка

(Львів, Україна) YaroslavSapego11@gmail.com

Роман БЕРЕСТ,

orcid.org/0000-0001-7405-2020

доктор історичних наук,

професор кафедри режисури та хореографії

Львівського національного університету імені Івана Франка

(Львів, Україна) roman.berest@lnu.edu.ua

СТИЛІСТИЧНІ ВИКОНАННЯ НАРОДНОЇ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КУЛЬТУРИ БОЙКІВ У ВЕСНЯНОМУ-ЛІТНЬОМУ ЦИКЛІ СВЯТКУВАНЬ

Мистецтво української народної хореографічної культури завжди приваблювало своєю красою, динамічністю та героїзмом. Кожен народний танець, який народився в народі, відображає певні звичаї, обряди, традиції, побут, філософію, устрій. Українська народна хореографія – це історія української нації. Чимало видатних дослідників приділяло та приділяє увагу вивченню та дослідженню українського народного танцю. Великий внесок в українську національну хореографію зробили: В. Верховинець, В. Авраменко, Я. Чуперчук, К. Балог, П. Вірський, В. Шкоріненко, Б. Колногузенко, В. Петрик та ін. Кожен з цих легендарних балетмейстерів створив свої унікальні хореографічні колективи з української народної хореографії, де активно та ретельно популяризували її та популяризують свої хореографічні полотна на основі традиційної української фольклорної спадщини.

Структура української народної хореографії поділяється на регіони і локальні райони. В кожному із них відзначається певна особливість народних танців, які відрізняються композиційною побудовою, манерою, характером та насамперед рухами. Одним із найбагатших регіонів України щодо доробку танцювальної народної спадщини є Прикарпаття, де виділяють п'ять етнографічних груп: гуцули, лемки, бойки, покутяни та опіляни. Бойки належать до найменш чисельної групи населення регіону. Стилістичні особливості їх танцювальної культури дуже сильно відрізняються від особливостей інших регіонів української народної хореографії. Саме поляки, угорці, словаки та інші народи упродовж багатьох віків здійснювали вплив на традиції формування святкувань та танцювальних рухів, фігур, кроків населення Бойківщини. Яскравим прикладом є весняно-літній цикл святкувань, де простежуються певні ознаки їх танцювальної мови. Завдяки звичаям, традиціям, обрядам та ритуалам сформувалася манера виконання, яка відрізняє бойків з-поміж усіх інших етнографічних груп. В контексті сьогодення багато професійних та аматорських колективів українського національного хореографічного мистецтва конструктивно, змістовно й ретельно пропагують в Україні й за кордоном бойківські народні традиції, звичаї, побут. Серед них: Національний академічний гуцульський ансамбль пісні і танцю «Гуцулія» (м. Івано-Франківськ, головний балетмейстер І. Курилюк), Національний академічний заслужений ансамбль танцю України ім. П. Вірського (м. Київ, головний балетмейстер, М. Вантух) та багато ін.

Ключові слова: бойки, народні танці, традиції, обряди, хореографія, композиція.

Yaroslav SAPEGO,

orcid.org/0000-0002-1702-9657

Postgraduate at the Department of Directing and Choreography

Lviv Ivan Franko National Universit

(Lviv, Ukraine) YaroslavSapego11@gmail.com

Roman BEREST,

orcid.org/0000-0001-7405-2020

Doctor of Historical Sciences,

Professor at the Department of Directing and Choreography

Lviv Ivan Franko National Universit

(Lviv, Ukraine) roman.berest@lnu.edu.ua

STYLIST PERFORMANCES OF THE FOLK CHOREOGRAPHIC CULTURE OF FIGHTS IN THE SPRING-SUMMER CYCLE OF CELEBRATION

The art of the great Ukrainian folk choreographic culture has always attracted people with its beauty, dynamism and heroism. Each folk dance reflects certain rites, traditions, everyday life, philosophy. Ukrainian folk choreography is the history of the Ukrainian nation. Many prominent researchers studied and researched Ukrainian folk dance: V. Verhovinets, V. Avramenko, Ya. Chuperchuk, V. Petryk, K. Balog, P. Virskyi, V. Shkorinenko, B. Kolnoguzenko, and others. Each of these legendary ballet masters created their own unique choreographic groups based on Ukrainian folk choreography, where they actively and carefully popularized their choreographic canvases based on traditional Ukrainian folklore heritage.

The structure of Ukrainian folk choreography is divided into regions and local districts. In each of them, there is a certain number of dances that differ in compositional structure, manner, character and, above all, movements. One of the richest regions of Ukraine in terms of folk dance heritage is Prykarpattia. This region has a long history of formation. Five ethnographic groups can be distinguished in the Prykarpattia region: Hutsuls, Lemki, Boikas, Pokutyams, and Opilians. Boyki is the least populated of all the above-listed groups of Prykarpattia. Their stylistic features of dance culture are very different from other regions of Ukrainian folk choreography. It was the Poles, Hungarians, and Slovaks who had a strong influence on the traditions of celebrations and dance movements and steps of the Boykivshchyna. A vivid example is the spring-summer cycle of celebrations, where certain signs of the dance language of Boykivshchyna can be traced. Thanks to customs, traditions, rites and rituals, a manner of performance was formed, which distinguishes the Boyoks from all other ethnographic groups. In today's context, many professional and amateur collectives from the art of Ukrainian national choreographic art constructively, meaningfully and carefully promote Boykiv traditions and everyday life, among them: National Academic Hutsul Song and Dance Ensemble «Hutsuliya» (Ivano-Frankivsk, chief ballet master I Kurylyuk), National P. Virsky Academic Honored Dance Ensemble of Ukraine (Kyiv, chief ballet master, M. Vantukh) and many others.

Key words: *boyku, folk dance, traditions, rituals, choreography, composition.*

Постановка проблеми. Українська народна хореографічна культура, як складова частина сформованих упродовж багатьох століть надбань світової хореографічної культури в роки незалежності України отримала можливості розвитку та становлення в контексті соціальних, історичних, географічних, регіональних особливостей, а також відображення впливів елементів побуту, традицій, звичаїв, обрядів, міфологічних уявлень тощо. Аналіз загальної характеристики стилістичного виконання танців етнографічної групи бойків у весняно-літньому циклі святкувань свідчить про те, що вони дбайливо та змістовно ставилися до своєї автентичної спадщини. Тому не випадково вивчення народної культури в контексті сучасності дослідження загальних особливостей танцювального народного мистецтва бойків, їх хореографічних надбань виступають одним із пріоритетних напрямів у сучасному мистецтвознавстві.

Аналіз досліджень. Дослідження української народної хореографічної спадщини має важливе значення для вивчення творчості народу. Аналіз культурних цінностей попередніх поколінь сприяє кращому пізнанню багатой національної спадщини українського народу, вивченню її еволюції та перебігу трансформаційних процесів народного хореографічного мистецтва під дією різних чинників. Проблематиці дослідження народного танцю бойків присвятили свої праці чимало відомих українських істориків, етнографів, хореографів. Серед найновіших праць при-

вертає увагу дисертаційна робота Світлани Боян «Весняно-літня календарна обрядовість бойків (кінець XIX ст. – 1930-ті роки)», яка була захищена у 2010 році (Боян, 2010). Авторка на базі різноманітних джерел, результатів публікацій, різних інформативних даних дослідила обряди, їх особливості та розвиток в період весняно-літнього циклу святкувань населення Бойківщини від кінця XIX ст. до початку Другої світової війни.

В плані нашої статті не менш важливою є публікація Олександра Коломийчука «Етнічна ідентичність бойків крізь призму календарної звичаєво-обрядової практики: міфологічний аспект», яку видано у 2013 р. (Коломийчук, 2013). У праці, автор намагається обґрунтувати велике значення міфології для формування бойківських народних звичаїв та обрядів.

Також, варто відзначити пізнавальну статтю Таїсії Леньо «Традиційна весільна обрядовість бойків Закарпаття: міжетнічні паралелі», у якій авторка робить спробу провести міжетнічні паралелі у весільній обрядовості між бойками Закарпаття і румунами, угорцями, чехами, болгарами та іншими народами (Леньо, 2013: 49–60). Особливі риси народного танцю бойків, його автентичність розглянуто у публікації О. Квецко «Бойківський танець у контексті розвитку українського народно-сценічного танцю» (Квецко, 2015: 54–57). Проте стилістичні особливості виконання народного танцю бойків, певні традиції, їх особлива манера, унікальний характер й досі лишаються недостатньо висвітленими.

Мета статті – дослідити та висвітлити стилістичні особливості народного танцювального мистецтва бойків в контексті весняно-літнього циклу народних святкувань.

Виклад основного матеріалу. Як свідчать останні дослідження, мистецтво українського народного танцю тісно пов'язане з давніми народними звичаями, календарно-релігійними святами, різноманітними обрядами, заняттями, виробництвом, національною ментальністю та іншими чинниками (Берест, Плахотнюк & Берест, 2022: 165–175). Загалом за різними ознаками побутуючу народну традицію можна поділити на різні групи. В плані нашої статті раціональним буде поділ на родинно-сімейні святкування (народження нащадка, вшанування ювіляра, весілля дітей, онуків і ін.), сезонні роботи (початок чи завершення землеробських робіт, збір врожаю, вигін худоби на полонину і її повернення і ін.) та громадсько-культурні заходи (храмові празники, вшанування святого покровителя і ін.). Видається, що такий поділ найбільш суттєво та повно відображає буденне та святкове етнокультурне життя населення, адже кожне свято має свої характерні ознаки, прикмети, принципи, світоглядне забарвлення, звичаї та обряди, а також відповідно сформоване супровідне танцювальне, пісенне, музичне, декламаторське та інше мистецтво (Берест & Берест, 2022: 159–163).

Етнографічна група бойків, на думку багатьох сучасних учених, веде своє походження від давніх слов'янських племен білих хорватів, які, переважно, заселяли центральну частину українських Карпат, а саме: гірські райони Закарпатської, Львівської та Івано-Франківської областей. Хорвати створили та залишили бойкам унікальну культуру, побут та традиції, які були сформовані під впливом географічних, історичних, економічних, релігійних та соціальних особливостей (Великий ..., 2005). Тому, народна хореографічна культура в життєвому устрою бойків займала вагоме місце.

Загальні особливості традиційно-побутових й родинних обрядів бойків мають свій характерний спектр регіональних аспектів. Населення займалося збиральництвом, землеробством, скотарством, різними промислами, ремеслами. Вони поступово освоювали не тільки долини, а й важкодоступні гірські райони. Тому велике значення в календарній обрядовості мали традиції, обряди, звичаї, які виступали посвідченням аграрної складової, домашнього тваринництва, різних виробництв і занять з давніми тотемними віруваннями, священними фетишами та анімалістичним культом (Василенко, 1997).

Відомий український дослідник хореографії Роман Гарасимчук приділяв велику увагу танцям, поширеними на Бойківщині. Характерною була неповторна постава корпусу та голови, піднесено горда танцювальна манера виконання, лаконічні, тендітні й легкі танцювальні рухи. Хореографічна лексика бойків – це різноманітні тропітки, присядка-гайдук, дрібушечки, вихилися та ін. Композиційна побудова танців, яка притаманна даній групі, є досить яскравою та енергійною, фігури в танцях дуже різко змінюються (Гарасимчук, 2008: 63).

До числа найвідоміших танців бойків відносять колядницький танець «Кочан», стародавні бойківські коломийки («Вибиванець», «Вівчарські коломийки»), весільні («Великий танець» та «Тополя») та фольклорні танці («Верховина», «Журило», «Козак» та ін.) (Луканюк, 2009: 70–78).

Слід зауважити, що на культуру народного хореографічного мистецтва населення Бойківщини активно впливала танцювальна культура сусідніх народів і, перш за все, угорців, словаків, поляків. Не випадково в манері виконання бойківських танців помітно простежується вплив словацького танцювального мистецтва. Стилістика рухів, які притаманні бойкам, побудована на використанні пліє при виконанні парних круток у парних танцях. Прикладом може стати народний танець полька. Але в такому танці, як «Плескана полька», були запозичені лексичні танцювальні рухи та притупи, які використовуються у бойківському танці «Страцак польці».

З мистецтва народного танцю Угорщини запозиченим виявився синкопований ритм, а також простежуються запозичені характерні рухи та кроки (маленькі стрибки жіночі та чоловічі активні завороти корпусу).

Також можна констатувати про вплив на танцювальні рухи бойків польської народної хореографічної культури, але більш в трансформованому варіанті. Треба зазначити, що на побудову танців Бойківщини суттєво вплинула обмеженість простору сценічного майданчика. Наприклад, майже усі танці, які побутують в етнокультурі бойків, танцюють в колі. Коло в танці може розпадатися на два або три менші кола. Руки виконавці тримають на плечах, за спиною, на верху, а іноді вони можуть перехрещуватися (Волицька, 1992).

Конструкція танцювальних рухів бойків передбачає дрібні кроки, ноги підіймаються не високо і виконання деяких рухів можуть виконуватися на одному місці. Бойківські народні танці за композиційною структурою поділяються на козачкові, коломийкові та коломийково-козачкові.

Основним композиційним елементом бойківського парно-масового танцю «Коломийка» є замкнене коло. Майже увесь танець виконується у колі, але можуть бути й такі варіанти, коли коло розпадається на декілька кіл. Музична складова коломийки може змінювати жанр з приспівкою танцювального драматичного або драматично-ліричного на пісенно-ліричний. Для приспівко-танцювальної коломийки Бойківщини характерним є енергійно-динамічний темпоритм з чергуванням слабих та сильних музичних долей (Хай, 2000).

Особливого значення серед бойківських танців мають коломийки «Сьпівана» та «Коломийка з обертанков», для яких є унікальність в тому, що композиційна побудова змінюється з повільної на швидку або навпаки. Взагалі, для бойківських народних танців не властивим вважається розривання виконання танцю на окремі акти танцювального дійства та пісенного.

Сучасний етнограф М. Хай стверджує, що у бойківській конструкції вокально-інструментальної-танцювальної композиції існує плавний перехід від «співаної структури до танцювальної» (Хай, 2004: 134). Також, важливо зазначити, що танцювальна частина, музичне оформлення якої започатковане на імпровізаційній конструкції композиції зі змінами мелодій, притаманні для коломийково-козачкових бойківських композицій. Одними із найвідоміших бойківських коломийок є «Вівчарська», «Головецка», «Вітцева» та ін.

Особливу увагу треба приділити тому, що танцювальні пісні, які поєднані з танцювальними прийомами, поетичними за рахунок загальних ритмічних форм, сформувались з календарно-обрядового дійства та хороводів (Дей, 1970: 12), але різниця в тому, що на відміну від хороводних пісень, вони демонструвались в певний період часу. Дослідник О. Дей зазначив, що до танцювальних пісень відносяться козачки, гопаки, метелиці, коломийки, гуцулки, для яких динамічний, швидкий та запальний темп є характерною стильовою ознакою. Ритуали мали особливе значення для формування звичаїв в родинній обрядовості Бойківщини. Наприклад, якщо проаналізувати весільну обрядовість (весільні ритуали), де активно демонструвались пісенно-танцювальна творчість, вірування та традиційна складова, то помітно, що сучасна обрядовість була заснована на спадщині архаїчної культури, яка трансформувалась під впливом різних чинників.

Танцювальне народне дійство завжди супроводжувало весільний обряд. Одним із етапів ритуалу було «Вінкоплетіння». Вінок із барвінку,

зірваного молодим парубком у лісі, плели дівчата. Молода зі своїми дружками легко та лаконічно пританцювувала, символічно прощаючись з дівочтвом. Танок нареченої з нареченим танцювали ввечері перед весіллям на завершення ритуалу «Сорочка». Танець, який демонстрували гості, розпочинався у перший день весілля і мав назву «Перший танець» (Хібеба, 2007).

Танець, який виконували перед кульмінаційним моментом весілля, мав назву «Золотий танець», під час якого молодих обдаровували подарунками. Весільний танець, який виконувала наречена, танцюючи по черзі з усіма бажаними (за викуп), відбувався під музичне оформлення оркестру народних інструментів (Леньо, 2013: 54).

Але, варто зазначити певні локальні особливості назви весільного обрядового танцю молодих у бойків. У різних місцях Бойківщини побутували назви «Великий танець», «Танець під балцом», «Танець під хусткою» або «Дарунковий танець» (Хібеба, 2009: 132).

Одним із найголовніших аспектів, який треба зазначити, було те, що танцювальні пісні завжди супроводжували календарні обряди Бойківщини. Найдавнішою формою танцю у родинно-календарному обрядовому дійстві були хороводні ігри, які виконувались під назвами: чайвки, гаїлки, яїлки, веснянки, гаївки і ін. Вони ширилися у весняний період під час Великодніх свят. А в своїй основі несли давні язичницькі традиції зустрічі весни, які були переплетені з християнськими сюжетами.

В спадщині побуту бойків та їх традиційної складової притаманні характерні принципи та вірування язичників на гарний врожай, приплід худоби, опікунство й захист своїх близьких та рідних від потойбічних сил тощо. Бойки намагались сприяти проведенню ритуалів. Якщо охарактеризувати традиційно-обрядову складову бойків під час Великодніх свят, то варто зазначити існування автентичних дошлюбних ритуалів, які побудовані на основі танцювальних пісень.

Головним компонентом в період Великодня на землях Бойківщини були дівочі чайвки, гаївки любовної тематики, з певними регіональними ознаками, назв, кількості та репертуару («Перепілонька», «Білоданчик»). Основним мотивом гаївки «Подоланочка», яка була поширена серед східних бойків, є вибір пари. Бойки танцювали у колі, підспівуючи і тоді одна із молодих дівчат виходила в танці у центр кола з власним співом доки її не обрав молодий парубок (Пуківський, 2011: 102–103).

Для бойківської традиційно-народної культури характерною рисою є оспівування природи та

зооморфних образів. Головним чинником в процесі виконання хороводних ігор на Бойківщині було те, що бойки активно та ретельно демонстрували поведки тварин у природі. Молодий парубок чи молода дівчина за допомогою жестів, міміки та рухів, стоячи в колі, повинні були відобразити певну поведінку птаха або тварини. Також в іншому варіанті до танцювального образу долучали елемент перевдягання (за допомогою кожуха, хутра, які символізували родючість й достаток).

Досліджуючи весняно-літні обрядове дійство Бойківщини, ми зауважили, що воно завжди супроводжувалося елементами народної танцювально-пісенної творчості. Так під час Зелених свят та Трійцю жінки влаштовували вечерю косарям з танцями та піснями. Святкування свята Спаса, Покрови, Різдва, Івана Купала, Великодня, Катерини і інших з часом набувало магічно-ворожильного значення.

Вшанування святого Юрія 6 травня, який у бойків був покровителем землеробства та скотарства, поєднувалося зі святом весни, тому що після свята селяни розпочинали польові роботи. Одна із цікавих ознак даного свята в тому, що східні бойки в цей день активно працювали, а західні – святкували та відпочивали (Василькевич, 2003: 56).

Народні святкування демонструвались проведенням активної кількості оберегових обрядів, які були направлені на захист рослинного, тваринного, пташинного світу. І в той же час існувало багато хороводних ігор на тематику весни, краси та дошлюбних стосунків. Одним із найголовніших ігор-ритуалів на Юрія було дівоче ворожіння «Ляля», в якому головним компонентом являлось водіння хороводу. Обрана молода дівчина, зачіска якої була прикрашена різними квітами, сідала в центрі кола, перед нею ставили сир і масло і тан-

цювали, одночасно співаючи пісні. В кульмінації ритуалу дівчина дарувала кожному учаснику квіти, але різні, які з особливою увагою треба було зберігати рік, аби привернути увагу молодого парубка (Бойківщина, 1983: 236).

Для календарно-обрядового життя Бойківщини були характерні магічні обряди та ритуали. Їх головною метою й завданням вважалося збереження та захист полів, господарства, водоймищ від стихійних лих. Сам обряд, у якому брали участь мешканці села, розпочинався до сходу сонця з виконанням пісень та танців хороводного типу. Вони обходили усі поля та виступали на нивах. Спочатку піснями мешканці села намагались прогнати темні сили, а коли сонце підіймалося високо у небі, то починали радісно танцювати. Якщо в даному дійстві були одружені пари, то вони влаштовували своєрідне драматичне дійство, в якому було поєднано перевдягання, маскування, танець, пісні та ігри (Лановик & Лановик, 2003: 276).

Висновки. Народне хореографічне мистецтво сучасного населення Бойківщини має давню й унікальну традицію, яка формувалася під дією різних чинників упродовж багатьох віків. Наукові дослідження свідчать що воно є самобутнім, унікальним, неперевершеним, змістовним та конструктивним. Багато народних танців зберегло свою характерну для бойків автентичність, демонструючи певні процеси трудової діяльності (сівбу, збиральництво, полювання, заняття скотарством, землеробством, ткацтвом і іншими господарськими промислами й заняттями), компоненти язичницької та християнської релігійної обрядовості, народні світоглядні увялення, сприйняття навколишнього світу, звеличення власного етносу, що у той же час відображали етичні, моральні та естетичні устої й національний код ідентичності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Берест Р., Плахотнюк А., Берест І. Танцевальные движения и фигуры в древней и современной хореографической культуре населения Гуцульщины. *Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă"*. 2022. С. 165–175. URL: <http://dir.upsc.md:8080/xmlui/123456789/3714>
2. Берест Р., Берест І. Народне мистецтво в діяльності дорадянських профспілок Східної Галичини. *Світ наукових досліджень. Матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції (м. Тернопіль, Україна – м. Переворськ, Польща, 24-25 листопада 2022)* / [ред. кол.: О. Патряк та ін.; ГО «Наукова спільнота»; WSSG w Przeworsku]. Тернопіль: ФО-П Шпак В. Б., 2022. Вип. 14. С. 159–163.
3. Бойківщина: Історико-етнографічне дослідження / [під ред. Ю.Г. Гошка]. Київ: Наукова думка, 1983. 303 с.
4. Боян С. Весняно-літня календарна обрядовість бойків (кінець XIX ст. – 1930-ті роки: автореф. дис. ... канд. іст. наук: спец. 07.00.05 «Етнологія»). Івано-Франківськ, 2010. Upl: https://otherreferats.allbest.ru/history/00571670_0.html
5. Василенко К. Український танець. Київ: ІПКП, 1997. 282 с.
6. Василькевич Г. Свято Юрія: теза, антитеза, чи синтез? *Народознавчі зошити*. 2003. № 1–2. С. 55–59.
7. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з додатками і доповненнями) / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. 1728 с.

8. Волицька І. Театральні елементи в традиційній обрядовості українців Карпат кінця XIX – початку XX ст. Київ: Наукова думка, 1992. 140 с.
9. Гарасимчук Р. Народні танці українців Карпат. Львів, 2008. У 2-х кн. Кн. 2: Бойківські і лемківські танці. 318 с.
10. Дей О. Танцювальні пісні. Київ: Наукова думка, 1970. 802 с.
11. Квечко О. Бойківський танець в контексті розвитку українського народно-сценічного танцю. *Молодий вчений*. 2015. № 27. С. 54–57.
12. Коломийчук О. Етнічна ідентичність бойків крізь призму календарної звичаєво-обрядової практики: міфологічний аспект. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Культурологія*. 2013. Вип. 12 (2). С. 171–181. Upl: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoakl_2013_12%282%29
13. Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість. Київ: Знання-Прес, 2003. 2-е вид., стер. 591 с.
14. Леню Т. Традиційна весільна обрядовість бойків Закарпаття: міжетнічні паралелі. *Етнічна історія народів Європи*. 2013. Вип. 40. С. 49–60.
15. Луканюк Б. Бойківські коломийки в записках Климента Квітки. *Вісник Львівського університету. Серія: Мистецтвознавство*. 2009. Вип. 9. С. 70–78.
16. Пуківський Ю. Шлюбно-любівні мотиви у великодніх традиціях бойків. *Народна творчість та етнологія*. 2011. № 6. С. 99–106.
17. Хай М. Великі жанрові форми в народній музиці Бойківщини. *Народна творчість та етнографія*. 2004. № 1–2. С. 31–38.
18. Хай М. Музика Бойківщини. Київ: Центр усної історії та культури «Родовід», 2000. 304 с.
19. Хібеба Н. Бойківсько-лемківські паралелі у весільній лексиці. *Лемківський діалект у загальноукраїнському контексті* / [укладачі Панцьо С. Є., Свистун Н. О.]. Тернопіль, 2009. Вип. 27. С. 129–135.
20. Хібеба Н. Структурно-семантична організація весільної лексики бойківських говірок: автореф. дис. ... канд. філолог. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова». Львів, 2007. 24 с.

REFERENCES

1. Berest, R., Plakhotniuk, A., Berest, Y. (2022). *Tancevalnye dvizheniya i figury v drevnej i sovremennoj horeograficheskoj kulture naseleniya Guculshiny* [Dance movements and figures in the ancient and modern choreographic culture of the population of the Hutsul region]. *Universitatea Pedagogică de Stat “Ion Creangă”*. Pp. 165–175. Upl: <http://dir.upsc.md:8080/xmlui/123456789/3714> [in Ukrainian].
2. Berest, R., Berest, I. (2022). *Narodne mystetstvo v diialnosti doradianskykh profspilok Skhidnoi Halychyny* [Folk art in the activities of pre-Soviet trade unions of Eastern Galicia.] *Svit naukovykh doslidzhen. Materialy Mizhnarodnoi multydystrylinarnoi naukovoi internet-konferentsii (m. Ternopil, Ukraina – m. Perevorsk, Polshcha, 24-25 lystopada 2022)* / [red. kol.: O. Patriak ta in.; HO “Naukova spilnota”; WSSG w Przeworsku]. Ternopil: FO-P Shpak V. B. Vyp. 14. Pp. 159–163. [in Ukrainian].
3. *Boikivshchyna: Istoryko-etnografichne doslidzhennia* (1983) [Boykivshchyna: Historical and ethnographic study] / [pid red. Yu. H. Hoshka]. Kyiv: Naukova dumka. 303 s. [in Ukrainian].
4. Boian, S. (2010). *Vesniano-litnia kalendarna obriadovist boikiv (kinets XIX st. – 1930-ti roky* [Spring-summer calendar rites of the Boyki (end of the 19th century – 1930s.): avtoref. dys. ... kand. ist. nauk: spets. 07.00.05 “Etnolohiia”. Ivano-Frankivsk. Upl: https://otherreferats.allbest.ru/history/00571670_0.html [in Ukrainian].
5. Vasylenko, K. (1997). *Ukrainskyi tanets* [Ukrainian dance]. Kyiv: IPKPK. 282 s. [in Ukrainian].
6. Vasylykevych, H. (2003). *Sviato Yurii: teza, antyteza, chy syntez?* [Saint Yuri: thesis, antithesis, or synthesis?]. *Narodoznachchi zoshyty*. № 1–2. С. 55–59. [in Ukrainian].
7. *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy (z dodatkami i dopovnenniamy)* (2005) [A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language (with appendices and additions)] / [uklad. i holov. red. V. T. Busel]. Kyiv; Irpin: Perun. 1728 s. [in Ukrainian].
8. Volytska, I. (1992). *Teatralni elementy v tradytsiinii obriadovosti ukrainsiv Karpat kintsia XIX – pochatku XX st.* [Theatrical elements in the traditional rituals of the Carpathian Ukrainians of the late 19th and early 20th centuries]. Kyiv: *Naukova dumka*. 140 s. [in Ukrainian].
9. Harasymchuk, R. (2008). *Narodni tantsi ukrainsiv Karpat* [Folk dances of Ukrainians of the Carpathians]. Lviv. U 2-kh kn. Kn. 2: Boikivski i lemkiivski tantsi. 318 s. [in Ukrainian].
10. Dei, O. (1970). *Tantsiuvalni pisni* [Dance songs]. Kyiv: Naukova dumka. 802 s. [in Ukrainian].
11. Kvetsko, O. (2015). *Boikivskyi tanets v konteksti rozvytku ukrainskoho narodno-stsenichnogo tantsiu* [Boykiv dance in the context of the development of Ukrainian folk-stage dance]. *Molodyi vchenyi*. 2015. № 27. Pp. 54–57. [in Ukrainian].
12. Kolomyichuk, O. (2013). *Etnichna identychnist boikiv kruz pryizmu kalendarnoi zvychaiivo-obriadovoi praktyky: mifolohichni aspekti* [The ethnic identity of the Boiks through the prism of calendar customs and rituals: the mythological aspect]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu “Ostrozka akademiia”*. Serii: Kulturolohiia. Vyp. 12 (2). Pp. 171–181. Upl: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoakl_2013_12%282%29 [in Ukrainian].
13. Lanovyk, M. & Lanovyk, Z. (2003). *Ukrainska usna narodna tvorchist* [Ukrainian oral folk art]. Kyiv: Znannia-Pris, 2003. 2-e vyd., ster. 591 s. [in Ukrainian].
14. Leno, T. (2013). *Tradytsiina vesilna obriadovist boikiv Zakarpattia: mizhetnichni paraleli* [Traditional wedding rites of the boys of Zaccarpattia: inter-ethnic parallels]. *Etnichna istoriia narodiv Yevropy*. Vyp. 40. Pp. 49–60. [in Ukrainian].
15. Lukaniuk, B. (2009). *Boikivski kolomyiky v zapysakh Klymenta Kvitky* [Boykiv kolomyiky in the records of Klyment Kvitka]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii: Mystetstvoznavstvo*. Vyp. 9. Pp. 70–78. [in Ukrainian].

16. Pukivskyi, Yu. (2011). *Shliubno-liubovni motyvy u velykodnikh tradytsiiakh boikiv* [Marital and love motives in the Easter traditions of boyoks]. *Narodna tvorchist ta etnolohiia*. № 6. Pp. 99–106. [in Ukrainian].
17. Khai, M. (2004). *Velyki zhanrovi formy v narodnii muzytsi Boikivshchyny* [Great genre forms in the folk music of Boykivshchyna]. *Narodna tvorchist ta etnohrafia*. № 1–2. Pp. 31–38. [in Ukrainian].
18. Khai, M. (2000). *Muzyka Boikivshchyny* [Music of Boykivshchyna]. Kyiv: Tsentр usnoi istorii ta kultury “Rodovid”. 304 s. [in Ukrainian].
19. Khibeba, N. (2009). *Boikivsko-lemkivski paraleli u vesilnii leksytsi* [Boykiv-Lemki parallels in wedding vocabulary]. *Lemkivskyi dialekt u zahalnoukrainskomu konteksti / [ukladachi Pantso S. Ye., Cvystun N. O.]*. Ternopil. Vyp. 27. Pp. 129–135. [in Ukrainian].
20. Khibeba, N. (2007). *Strukturno-semantychna orhanizatsiia vesilnoi leksyky boikivskykh hovirok* [Structural-semantic organization of the wedding vocabulary of Boyki sayings]: *avtoref. dys. ... kand. filoloh. nauk: spets. 10.02.01 “Ukrainska mova”*. Lviv. 2007. 24 s. [in Ukrainian].